

CONV 270/02

WG IV 11

MUISTIO

Lähettäjä:	Sihteeristö
Vastaanottaja:	Työryhmä IV "Kansalliset parlamentit"
Asia:	Yhteenvedo kokouksesta 11.9.2002

---

1. Työryhmä kuunteli Suomen, Ruotsin, Tanskan ja Ranskan jäsenten selostukset kansallisten valvontajärjestelmien toiminnasta ja niiden perustamisen jälkeisistä kokemuksista. Esitysten jälkeen työryhmässä vaihdettiin näkemyksiä vaatimuksista, joita parlamenttien suorittamalle Eurooppa-asioiden tehokkaalle valvonnalle on asetettava, ja aloitettiin keskustelu mahdollisista unionin tason toimenpiteistä, joilla voitaisiin saada aikaan parannuksia kansallisiin järjestelmiin (jälkimmäisen aiheen käsittely jatkuu seuraavassa kokouksessa).

Nykyiset kansalliset valvontajärjestelmät - Suomen, Ruotsin, Tanskan ja Ranskan järjestelmien esittely:

2. Suomi (ks. WD 20): Samantapainen kuin Tanskassa ja Ruotsissa. Eurooppa-asioiden valvontajärjestelmää pidetään keinona korvata liittymisestä johtuva eduskunnan lainsäädäntävallan väheneminen. Hallituksella on perustuslaillinen velvollisuus välittää viipymättä eduskunnalle kaikki tämän toimivaltaan ennen kuuluneet asiat, ns. "U-asiat". Ne kattavat kaikki mahdolliset EU-asiat ja kaikki kolme pilaria. Hallituksella on perustuslain

mukaan myös velvollisuus antaa eduskunnalle tämän sitä pyytäessä tietoja muista EU-asioista ("E-asiat" - mukaan lukien tausta-asiakirjat, tiedonannot ja säädösehdotukset, jotka eivät perustuslain mukaan kuulu eduskunnan toimivaltaan). "U-asioissa" eduskunta antaa valtuutuksen hallitukselle, joka raportoi eduskunnalle neuvoston istunnon jälkeen ja jolla on lisäksi velvollisuus pitää eduskunta ajan tasalla päätöksentekomenettelyn aikana tehdyistä muutoksista. Eduskunnan kanta muotoillaan suuressa valiokunnassa (EU-asioiden valiokunta) tai ulkoasiainvaliokunnassa, mutta valvontaan osallistuu koko eduskunta, samoin eri alojen valiokunnat tutkivat säädösehdotukset ja antavat niistä kirjallisen lausunnon suurelle valiokunnalle. Jotta tietoja saataisiin tarpeeksi aikaisin, eduskunnalla on edustajansa Brysselissä Euroopan parlamentin tiloissa. Euroopan parlamentin jäsenet eivät voi osallistua eduskunnan valiokuntien kokouksiin, mutta yhteisiä kokouksia järjestetään pari kertaa vuodessa. Eri puolueiden kansanedustajat ja EP:n jäsenet pitävät kuitenkin tiiviisti yhteyttä.

Käytännön kokemuksia: Neuvostossa Suomen hallitus toimii kansallisen kannan, ei hallituksen kannan mukaisesti. Eduskunnan antama valtuutus ei ole oikeudellisesti, vaan moraalisesti ja poliittisesti sitova ja hallitus toimii eduskunnan luottamuksen turvin. Yhtään epäluottamuslausetta ei ole annettu, ja eduskunnan antama valtuutus nähdään tukena, joka vahvistaa hallituksen toimintaa neuvostossa. Hallituksella on tarvittaessa mahdollisuus neuvotella kompromisseista, mutta sen on jälkeinpäin saatava eduskunnan tuki.

3. Ruotsi (ks. WD 5 ja 18): Samantapainen kuin Tanskassa ja Ruotsissa. Hallituksella on perustuslain mukainen velvollisuus tiedottaa parlamentille ja neuvotella sen kanssa. EU-asioiden valiokunta kokoontuu viikoittain ja antaa hallitukselle valtuutuksen ennen neuvoston istuntoja. Valtuutus katsotaan sitovaksi. Valvonta kattaa kaikki kolme pilaria. Alakohtaisten/pysyvien valiokuntien velvollisuutena on seurata EU-asioita omalta alaltaan, ja niillä on pitkälle menevä oikeus saada tietoja hallitukselta. Kokoukset pidetään suljettujen ovien takana, mutta sanatarkat selosteet julkaistaan (luottamuksellisia osia voi olla vähäisessä määrin). EP:n jäsenet saavat asiakirjoista kopiot, ja heidät voidaan kutsua EU-asioiden valiokunnan tai alakohtaisten valiokuntien kokouksiin mutta heillä ei ole oikeutta osallistua

hallituksen kanssa käytäviin neuvotteluihin. Erityinen yhteinen kokous pidetään vuosittain, mutta enimmäkseen yhteyttä pidetään eri puolueiden piirissä. Perustuslakivaliokunta raportoi vuosittain mm. EU-asioihin liittyvästä työskentelystään, ja kerran se on antanut yhdelle ministerille varoituksen. Yhtään epäluottamuslausetta ei ole annettu. Käytännön kokemuksia: Parlamentin tuki vahvistaa hallitusta, joka voi neuvotella varmemmalta pohjalta neuvostossa. Parlamentin mukanaolo alusta alkaen helpottaa tarvittavien kansallisten täytäntöönpanotoimien toteuttamista. Vaikka kunkin parlamentin on valittava itselleen parhaiten sopiva valvontajärjestelmä, hyvien käytäntöjen vaihto esimerkiksi Cosacin kautta on hyödyllistä.

4. Tanska (työskentelyasiakirja tulossa jakoon): Eurooppa-asioiden valiokunta ei perustu perustuslakiin vaan Tanskan liittymisasiakirjaan. Valiokunnan menettelytavoista ei ole säädetty lakia, mutta sen työskentelytavat ja asema vahvistetaan selosteissa, joista sovitaan valiokunnan ja hallituksen kesken. Ministerien on saatava valtuutus EU-asioiden valiokunnalta ennen kutakin neuvoston istuntoa (puheenjohtaja toteaa, että enemmistö ei ole hallituksen esittämää valtuutusta vastaan), ja heidän on jälkeensä raportoitava valiokunnalle. Myös valtioista riippumattomat järjestöt voivat tehdä näkemyksensä tiedäväksi valiokunnalle. Kansallisen parlamentin ja Euroopan parlamentin jäsenten välisen yhteydenpidon osalta tilanne on sama kuin Suomessa ja Ruotsissa: vuosittain pidetään kerran tai kaksi yhteinen kokous, mutta valtaosa koordinoinnista tapahtuu puolueiden sisällä. Käytännön kokemuksia: Erikoistuneiden/alakohtaisten valiokuntien osallistuminen valvontaprosessiin ei ole pakollista, mutta se on lisääntymässä, ja usein ne tapaavat kyseisen ministerin ennen kuin tämä tapaa EU-asioiden valiokunnan. Tiedottamisen osalta ministereiden velvollisuutena on päättää, mihin asiakirjoihin parlamentin tulee tutustua. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että parlamentille lähetetään kaikki asiakirjat. Parlamentin tarkoituksena on selvittää, miten tietotulvaa voitaisiin laadullisesti parantaa.

5. Ranska (työskentelyasiakirja tulossa jakoon): Ranskassa valvontajärjestelmä perustettiin kymmenen vuotta sitten perustuslain muutoksella (jota seurasi vuonna 1998 toinen muutos, joka kattoi toisen ja kolmannen pilarin asiat). Kaikki EU:n säädösehdotukset lähetetään parlamentille. Niistä lähetetään virallisesti parlamentille ne ehdotukset, jotka koskettavat, silloin kun korkein hallinto-oikeus (Conseil d'Etat) niin toteaa, Ranskan oikeusjärjestystä. Nämä säädösehdotukset joutuvat systemaattisesti kansalliskokouksen ja senaatin EU-valtuuskuntien tarkasteluun, ja vain näistä teksteistä voidaan antaa päätöslauselma. Parlamentti voi myös pyytää muiden tekstien virallista lähettämistä. Senaatissa (kansalliskokouksessa järjestelmä on samantapainen) vähäpätöisemmistä teksteistä pyydetään lausunto kirjallisena menettelynä, muista laaditaan selvitys ja tarvittaessa päätöslauselma. Parlamentilla on EU-tekstin vastaanottamisen jälkeen kuukausi aikaa ilmoittaa hallitukselle kannanottoaikeistaan. Ministerit voivat kuitenkin pyytää parlamentilta kiireellistä arviointia, ja tällaiset pyynnöt tehdään usein alalta, jota ei koske se kuuden viikon määräaika, joka mainitaan Amsterdamin sopimukseen liitetystä kansallisten kansanedustuslaitosten asemaa koskevassa pöytäkirjassa. Ajoittain järjestetään kuulemisia EP:n jäsenten kanssa, mutta useimmiten yhteydenpito tapahtuu puolueiden sisällä. Säännöllisiä tai vuosittaisia tapaamisia ei ole. Käytännön kokemuksia: Perusteellisempaa arviointia edellyttävien tekstien ennakkovalinnalla on se etu, että parlamentti voi paneutua syvällisemmin tärkeimpiin teksteihin. Tärkeimmistä teksteistä keskustellaan myös pysyvissä valiokunnissa. Havaitut ongelmat koskevat aikataulua: usein pyydetään kiireellistä tarkastelua eikä se ole aina perusteltua. Lisäksi vaikka hallitus lupaisikin olla ottamatta lopullista kantaa neuvostossa ennen parlamentin käsittelyä, tekstejä on käytännössä usein jo käsitelty neuvoston työryhmien kokouksissa ennen kuuden viikon määräajan päättymistä, jolloin on vaikea palata taaksepäin.
6. Työskentelyasiakirjassa WD 19 käsitellään valvontaa, jota Italian parlamentti harjoittaa EU:n päätöksentekoprosessin suhteen.

Vaatimukset tai järjestelyt, joita tehokas kansallinen valvontajärjestelmä tarvitsee kansallisella tasolla:

7. Käydyssä keskustelussa todettiin, että kansallisten parlamenttien vaikutusvalta Euroopan unionissa riippuu ensi sijassa niiden suorittamasta hallitusten valvonnasta. Samoin todettiin, että tehokas kansallinen valvonta vahvistaa hallituksen asemaa neuvostossa. Työryhmä oli yhtä mieltä siitä, että kunkin jäsenvaltion on valittava tapa, miten se järjestää Eurooppa-asioiden valvonnan perustuslakinsa vaatimusten ja parlamenttinsa käytännön mukaisesti. Useat työryhmän jäsenet pitivät kokemusten ja hyvien käytäntöjen vaihtoa parlamenttien välillä kuitenkin hyvin tärkeänä.
8. Useat jäsenet pitivät myös tärkeänä, että parlamentin alakohtaiset/pysyvät valiokunnat osallistuvat valvomiseen kirjallisin selvityksin tai lausunnoin, jotka toimitetaan EU-asioiden valiokunnalle, tai tarvittaessa jopa yhteisin kuulemisin tai kokouksin (unionin neuvoston istuntojen jälkeiset selvitykset mainittiin tässä yhteydessä).
9. Jäsenet painottivat, että parlamentin saamien lukuisten asiakirjojen oikea-aikaisuus ja sisältö (kattavuus) ovat valvonnan kannalta avaintekijä. Kyse ei ole vain tietojen saamisesta ajoissa, vaan tärkeimmän tiedon erottamisesta muusta.
10. Useat työryhmän jäsenet katsoivat, että Brysselissä toimivan paikallisen edustajan olemassaolo on hyödyllistä. Se tukee kansallisen parlamentin harjoittamaa valvontaa, sillä siten voidaan havaita ja saada ajoissa tärkeät säädösehdotukset ja tiedot. Esille tuotiin myös, että on tärkeää, että kansallisen tason EU-asioiden valiokunnalla (tai vastaavalla) on apunaan riittävästi teknistä henkilökuntaa.
11. EU-asioiden valiokunnan ja EP:n jäsenten välisiä kokouksia järjestetään joissakin maissa kerran tai kahdesti vuodessa. Useat työryhmän jäsenet kuitenkin huomauttivat, että kansallisten parlamenttien ja Euroopan parlamentin jäsenten yhteydenpito on tehokkainta puolueiden sisällä.

Mahdollisia unionitason toimia kansallisten valvontajärjestelmien parantamiseksi:

12. Jotkut jäsenet viittasivat havaittuihin ongelmiin, jotka koskevat hallituksen parlamentilta pyytämää kiireellistä tarkastelua, erityisesti aloilla, joita ei koske kansallisia kansanedustuslaitoksia koskevassa pöytäkirjassa mainittu kuuden viikon määräaika. He ehdottivat, että aihealuetta, johon kuuden viikon määräaika sovelletaan, laajennettaisiin. Jotkut ryhmän jäsenet ehdottivat myös, että neuvoston työryhmät aloittaisivat tekstien tarkastelun vasta neljän viikon kuluttua niiden toimittamisesta.
13. Työryhmä jatkaa keskustelua mahdollisista unionitason toimista kansallisten valvontajärjestelmien tehostamiseksi 19. syyskuuta pidettävän kokouksensa aamupäiväistunnossa.

Muita asioita:

14. Puheenjohtaja ilmoitti, että työryhmä I:n (toissijaisuus) puheenjohtaja Mendez de Vigo antaa valtuuskunnalle suullisen selvityksen työryhmän edistymisestä 12. syyskuuta. Puheenjohtaja oli tavannut Mendez de Vigon 10. syyskuuta ja hän saattoi ilmoittaa, että työryhmä I:n ehdotuksissa ja työryhmä IV:n keskustelujen päätelmissä kansallisten parlamenttien asemasta toissijaisuusperiaatteen valvonnassa, oli paljon yhteneväisyyttä, kuten jo todettiin kahden työryhmän yhteiskokouksessa 22. heinäkuuta.

Seuraava kokous:

15. Seuraava kokous pidetään torstaina 19. syyskuuta klo 11.00 - 18.30 (esityslista asiakirjassa CONV 265/02). Aamupäivän kokouksessa jatketaan keskustelua mahdollisista unionitason toimista kansallisten valvontajärjestelmien tehostamiseksi. Komission jäsen Michel Barnier pitää tällöin esityksen kansallisten kansanedustuslaitosten asemaa koskevan Amsterdamin pöytäkirjan täytäntöönpanosta komission näkökulmasta katsottuna. Iltapäivän kokouksessa käsitellään monenvälisiä/toimielinten välisiä järjestelmiä kansallisten parlamenttien osallistumisessa päätöksentekoon (mukaan lukien Cosacin asema, toiminta ja tulevaisuus sekä mahdollisen kongressin asema ja toiminta).